

Kripto rečník

Rečník kripto pojmov

K **NVERZIJA**

A

ADRESA (KLJUČ)

Adrese ili Ključevi nam služe sa slanje ili primanje kriptovaluta. Ako želimo da primimo kriptovalute daćemo pošiljaocu našu javnu adresu. Ukoliko želimo da sami koristimo kriptovalute, potrebno je da imamo u posedu i našu privatnu adresu (ključ). U tom smislu, javna adresa se ponaša kao bankovni račun na koji se šalju sredstva, dok je Privatni ključ poput PIN koda. Javnu adresu moguće je podeliti sa bilo kim, dok Privatni ključ treba da ostane samo u vašem vlasništvu jer osigurava pristup kriptovalutama.

ALTCOIN

Altcoin ili alternativni novčić (valuta) označava sve druge kriptovalute osim bitcona. Alternativne kriptovalute su stvorene sa idejom da unaprede nedostatke bitcoina ili da ponude nova rešenja korisnicima. Postoji veliki broj altcoina, a u momentu pisanja ima ih 7.671 prema Coin Market Cap-u.

AMA

AMA znači Ask Me Anything – Pitaj me bilo šta. Ovaj pojam obično se vezuje za (online) predavanje ili razgovor gde kripto profesionalac objašnjava svoj projekat ili teme i pojmove vezano za kriptovalute tako što slušaoci postavljaju pitanja. AMA forma se koristi i u drugim profesijama, ali je posebno zgodna za kripto svet.

ATL - All Time Low

Najniža cena neke kriptovalute od kad ona postoji. Ovo nije popularan događaj u životu kriptovalute, ali možda može da bude dobar momenat za kupovinu ili dokupljivanje.

ATH - All Time High

Najviša cena ikad neke kriptovalute. ATH se vezuje za povećanje vrednosti po jednom novčiću i obično predstavlja pozitivan momenat u istoriji nekog novčića. ATH bitkoina desio se 14. aprila 2021. kada je on dostigao 64.804 dolara.

ASIC

Akronim za “Application Specific Integrated Circuit”. ASIC-ovi su posebno dizajnirani čipovi koji su veoma učinkoviti za rudarenje kriptovaluta.

B

BITCOIN

Kad kažemo bitcoin obično mislimo na najpoznatiju decentralizovanu kriptovalutu. Sa druge strane i mreža na kojoj ova valuta postoji se isto zove Bitcoin (samo sa velikim B). Ova valuta zadovoljava sve karakteristike novca, a funkcioniše bez međuposrednika kao što su banke. Transferi su mogući bilo odakle, bilo kada, dokle god imate internet. Najmanja jedinica bitcoina je satoši, nazvana po idejnom tvorcu Satošiju Nakamotu.

BLOCKCHAIN

Blockchain (blokčejn) je tehnologija uz pomoć koje funkcionišu kriptovalute. Zahvaljujući blokčejnu sve transakcije su zapisane u svojevrsne blokove informacija koji su međusobno povezani kriptografskim vezama. Čitavu mrežu održavaju učesnici, bez bilo kakvog centralnog autoriteta. Na ovaj način, istorija transakcija ne može biti promenjena, izbrisana ili zloupotrebljena. Najpoznatiji je Bitcoin blockchain.

BULL MARKET

Izraz bull (bik) market ukazuje da je tržište u trendu rasta. U kriptovaluta Bull market se povezuje sa višestrukim povećanjem cene što je rezultat više od jednog razloga, od kojih neki imaju važniju a neki manje važnu ulogu.

Byzantine Generals' Problem

Ovo je termin koji se koristi da se opiše situacija za čije rešavanje je potreban konsenzus članova grupe.

Problematiku Vizantijskih generala povezujemo sa idejom stvaranja konsenzusa u bitcoin sistemu kako bi on bio decentralizovan. Ukratko, konsenzus stvaraju rudari tako što se rešavaju složene algoritamske zagonetke. Onaj ko prvi reši zadatak osvojiće nagradu, i u tom momentu logično je da će svi ostali rudari krenuti da rešavaju sledeće blokove i pokušavati da osvoje nagradu. Prelaskom na rešavanje sledećih blokova ostali rudari se slažu sa datim rešenjem i tako se postiže konsenzus.

Blok

Blokovi su "paketi" podataka u kojima su trajno uskladišteni podaci o transakcijama na blockchain mreži.

Block Explorer

Block explorer je online alat za pregled svih transakcija, prošlih i trenutnih, na blockchainu.

Block Reward

Rudari kriptovaluta za svoj rad primaju kriptovalutu kao podsticaj za nastavak rudarenja. Rudarenje se temelji na verifikaciji transakcija te su na taj način generisane nove jedinice kriptovalute.

BERZA

Na berzi je moguća automatizovana trgovina između korisnika. Transakcije na berzi se izvršavaju instant zahvaljujući softveru koji to omogućava. Kupovine i prodaje na berzi su veoma jednostavne i baš zato najveći broj korisnika upravo koristi berze.

BITMAIN

Bitmain je svetski lider u proizvodnji opreme za rudarenje kriptovaluta, pre svega ASIC uređaja za rudarenje Bitkoina

D

DAPP

Akronim za “Decentralised Application”. Decentralizirana aplikacija (Dapp) je aplikacija koja je otvorenog koda, deluje samostalno, ima svoje podatke uskladištene na blockchainu. Ima i ekonomiju baziranu na nekoj od kriptovaluta.

Distribuirana knjiga (engl. Distributed Ledger)

Blockchain je baziran na principu distribuiranih knjiga, odnosno zapisani podaci nisu spremljeni na centralnom serveru, već su dostupni putem mnogo decentraliziranih nodova. Rudari kriptovaluta stvaraju nodove, odnosno održavaju blockchain mrežu.

DAO

DAO je skraćenica od Decentralized Autonomus Organization. Ovo je organizacija bez hijerarhije čija su pravila isprogramirana, a sve odluke se donose na osnovu glasanja učesnika mreže po prethodno utvrđenim pravilima.

E

ETHEREUM

Ethereum (čita se itirium) je platforma namenjena za stvaranje decentralizovanih aplikacija (Dapp) povrhu Ethereum blokčejna. Održavan je od strane svoje brojne globalne zajednice, neutralan je, otvorenog koda i decentralizovan. Valuta se zove ether (čita se iter). Ono po čemu je Ethereum drugačiji od Bitkoina jeste što je sposoban za promene i usavršavanje koje sprovodi zajednica. Stvara se veliki broj projekata na ovom blokčejnu, koriste se pametni ugovori, za sada koristi Proof-of-Work konsenzus mehanizam. Što neće biti slučaj zadugo, jer Ethereum prelazi na PoS konsenzus mehanizam.

ERC-20

ERC-20 je jedan od najbitnijih protokola na Ethereum mreži, i predstavlja osnovu za kreiranje kriptovaluta, to jest koina koji imaju vrednost i kojima se može transaktovati. Takođe, i većina altkoina je implementirana na ovom protokolu.

F

FUD

FUD je skraćenica od Fear, Uncertainty, Doubt. Neko širi FUD ako pravi paniku, obično iznoseći tačne ili netačne informacije, ali svakao one koje ne utiču povoljno na dati projekat.

FEE

Uopšteno rečeno, Fee je naknada za transakcije. Network (blockchain) Fee je naknada koja se plaća rudarima, koji održavaju blokčejn, prilikom svake transakcije. Rudar koji otvori blok sa datom transakcijom u njemu, dobija ovaj fee zajedno sa blok nagradom. Deposit fee na nekoj berzi je naknada koja se plaća toj berzi za depozitovanje kriptovaluta ili fiat valuta. Withdraw fee je fee koji se plaća berzi sa povlačenje kriptovaluta ili fiat novca.

FOMO

FOMO je skraćenica od Fear of Missing Out. Odnosi se na osećaj izostajanja prilikom rasta cene neke kriptovalute. FOMO može biti opasan prilikom vrtoglavog rasta cene određenog koina jer pojedinac baš pod tim osećajem može investirati novac u koin čija cena se sprema da padne.

FIAT NOVAC

Fiat novac je valuta koju je vlada proglasila zakonskim sredstvom plaćanja, poput srpskog dinara.

FORK

Forkom se kreira alternativna verzija blockchaina, odnosno dva blockchaina istovremeno rade na različitim delovima blockchain mreže. Primer toga su bitcoin (BTC) i njegov fork bitcoin cash (BCH).

FUD

Akronim za Fear, Uncertainty, and Doubt (FUD), odnosno strah, nesigurnost i sumnja. FUD je bezrazložno podsticanje ili nagoveštavanje pada cene kriptovalute, naglašavanjem loših vesti bez racionalne analize više aspekata. Primer FUD-a bilo bi konstantno naglašavanje da se su kriptovalute “balon koji će pući.”

**ŽELITE DA PRODATE
KRIPTOVALUTE**

0655311663

0643857309

**POZOVITE NAS DA VAM
POMOGNEMO!**

**EDUKACIJA U VEZI SA POREZOM NA
KRIPTOVALUTE**

0655311663

0643857309

G

GENESIS BLOCK

Genesis blok je prvi blok nastao na nekom blokčejnu. To je prvi blok informacija koji je procesuiran, a prvi ikada takav je bitcoin genesis blok.

GPU

GPU je skraćeno od graphical processing unit, odnosi se na grafičku karticu koja se u kripto svetu koristi za rudarenje.

H

HALVING

Halving je programerski odgovor na problem infalacije. Halving je predviđen kodom u okviru blokčejna kada dolazi do smanjenja nagrade za rudare na pola. Na ovaj način smanjuje se količina kriptovalute koja se pušta u opticaj. Halving u okviru bitkoin blokčejna se dešava na svaka 210.000 bloka, što je oko 4 godine.

HODL

Smatra se da je Hodl pogrešno napisana reč Hodl (držati, čuvati). Bilo da je ovo pravi izvor popularne kripto-reči ili ne, Hodl označava čuvanje neke kriptovalute jer osoba – hodler smatra da bi cena mogla porasti u toku dužeg vremenskog perioda.

HARD FORK

Hard fork je svaka promena blokčejna koja kao rezultat daje dva različita blokčejna. Primeri hard fork-a: Bitkoin i Bitkoin Keš, Ethereum i Ethereum Classic.

ICO

Šta je ICO? Prva faza investiranja u kriptovalute je prošla. Ko je uložio u ranoj fazi, dok kriptovalute još nisu imale veliku vrednost, taj se sad valja u milionima.

Ali za sve koji su to propustili, stigla je nova idealna prilika u vidu Inicijalne ponude novčića (eng. ICO – Initial coin offering).

Initial Coin Offering projekti, omogućuju vam da kupite digitalne tokene (kriptovalute) neke kompanije. Oni često obećavaju višestruki povrat uloženog novca i zato znaju biti privlačni, ali su takođe i jako rizični.

Ključno za ICO je da se tim putem skupljaju sredstva za projekte u digitalnim valutama, najviše u bitcoinima i ethereum.

Svako ko uloži u ICO projekat, kao povraćaj dobija određeni broj tokena koje može da čuva ili proda.

Ako vrednost tokena skoči, možete profitirati ali ukoliko padne onda ste u problemu.

K

KYC

KYC je skraćenica za Know Your Customer i najčešće je povezan za proces verifikacije korisnika na berzama i menjačnicama. Obavlja se ispunjavanjem forme ličnim informacijama kako se dokazao identitet korisnika, a u svrhu rada berze ili menjačnice u skladu sa zakonom. Neke berze i menjačnice ne zahtevaju KYC, neke zahtevaju za povlačenje novca ili kriptovaluta preko određenog iznosa, dok se KYC za većinu berzi podrazumeva. Da biste znali kako neka berza posluje i da li je potrebno da odradite ovaj proces, posetite veb sajt te berze.

KONFIRMACIJA

Konfirmacija označava uspešan čin dodavanja blokova na blockchain.

KONSENZUS

Konsenzus se postiže kada se svi rudari na blockchain mreži usuglase o valjanosti transakcije, osiguravajući tako da svi raspolažu sa jednakim podacima o izvršenim transakcijama.

KRIPTOVALUTE

Kriptovaluta je digitalna ili virtuelna valuta dizajnirana da funkcioniše kao sredstvo razmene. Koristi kriptografiju da obezbedi i verifikuje transakcije kao i da kotroliše stvaranje novih jedinica određene kriptovalute. U suštini, kriptovalute su ograničeni unosi u bazi podataka koju niko ne može promeniti, osim ako nisu ispunjeni određeni uslovi.

KARDANO

Cardano je blockchain platforma dokazana od uloga koja kaže da je njen cilj omogućiti „proizvođačima promena, inovatorima i vizionarima“ da dovedu do pozitivnih globalnih promena.

Projekat otvorenog koda takođe ima za cilj „preraspodelu moći sa neobjašnjivih struktura na marginu na pojedince“ – pomažući u stvaranju društva koje je sigurnije, transparentnije i pravednije.

Cardano je osnovan još 2017. godine, a ADA token je dizajniran da osigura vlasnicima da učestvuju u radu mreže. Zbog toga oni koji drže kripto valutu imaju pravo glasa o bilo kojim predloženim promenama softvera. Tim koji stoji iza slojevitog blok-lanca kaže da je već bilo nekih ubedljivih slučajeva upotrebe njegove tehnologije koja ima za cilj da omogući decentralizovane aplikacije i pametne ugovore da se razvijaju modularno.

Poljoprivredne kompanije Cardano koriste za praćenje svežih proizvoda od polja do viljuške, dok drugi proizvodi izgrađeni na platformi omogućavaju čuvanje obrazovnih podataka na neovlašćen način, a trgovci na malo da spreče falsifikovanu robu.

LITECOIN

Litecoin (LTC) je kripto valuta koja je dizajnirana da obezbedi brže, sigurne i jeftine isplate iskorišćavanjem jedinstvenih svojstava blockchain tehnologije.

Kripto valuta je stvorena na osnovu protokola Bitcoin (BTC), ali se razlikuje u pogledu algoritma heširanja koji se koristi, čvrstog ograničenja, vremena transakcija blokova i nekoliko drugih faktora. Litecoin ima vreme bloka od samo 2,5 minuta i izuzetno niske naknade za transakcije, što ga čini pogodnim za mikro-transakcije i plaćanja na prodajnim mestima.

Kripto valutu je stvorio Charlie Lee, bivši zaposlenik Google-a, koji je Litecoin nameravao da bude „laka verzija Bitcoin-a“, po tome što sadrži mnoga ista svojstva kao i Bitcoin – iako lakši po težini.

LEDŽER

Ledžer(ledger) u kontekstu kriptovaluta se odnosi na sistem za čuvanje istorije transakcija. Takođe, postoji i proizvođač hardverskih novčanika sa ovim nazivom(Ledger).

M

MINING POOL

Mining pool predstavlja veću grupu rudara koji koriste združenu snagu svojih uređaja kako bi što brže pronašli tj. verifikovali blok, a nagrada se u mining pool-u deli proporcionalno snazi (heš rejt) rudara.

MINING RIG

Mining rig je specijalizovani kompjuter koji je namenjen za rudarenje kriptovaluta.

MONERO

Monero je pokrenut 2014. godine, a njegov cilj je jednostavan: omogućiti da se transakcije odvijaju privatno i anonimno. Iako se uobičajeno smatra da BTC može sakriti identitet osobe, često je lako pratiti isplate do njihovog izvornog izvora, jer su blok lanci transparentni. S druge strane, KSMR je dizajniran da prikriva pošiljaoca i primaoca korišćenjem napredne kriptografije.

Tim koji stoji iza Monera kaže da su im privatnost i sigurnost najveći prioriteti, s lakoćom upotrebe i efikasnošću na drugom mestu. Cilj mu je pružiti zaštitu svim korisnicima – bez obzira na to koliko su tehnološki kompetentni.

Generalno, KSMR ima za cilj da omogući brzo i jeftino plaćanje bez straha od cenzure.

N

NOD

Nod je računar povezan sa ostalim računarima u mreži. Svaki nod sadrži sve informacije i istoriju transakcija na nekom blokčejnu. Nodovi su esencijalni deo svakog blokčejna, i što više nodova postoji to je mreža sigurnija.

NOVČANIK

Novčanik(wallet) u kontekstu kriptovaluta je skup adresa i privatnih ključeva uz pomoć koga je moguće primanje i slanje koina i tokena.

**ŽELITE DA PRODATE
KRIPTOVALUTE**

0655311663

0643857309

**POZOVITE NAS DA VAM
POMOGNEMO!**

**EDUKACIJA U VEZI SA POREZOM NA
KRIPTOVALUTE**

0655311663

0643857309

O

OTVOREN KOD

Otvoren kod (Open Source) označava svaki kod koji je javno dostupan i koji svako može da menja i doraduje po potrebi.

P

P2P

P2P je skraćeno od peer-to-peer, odnosno od osobe do osobe.

PAMETAN UGOVOR

Pametni ugovor je protokol namenjen za sigurno sprovođenje određenog ugovora ili seta pravila, gde su upravo pravila ugovora implementirana u kodu transakcije koja se izvršava.

PAPIRNI NOVČANIK

Papirni novčanik je jedan od fizičkih način čuvanja kriptovaluta. Nastaje tako što se na papir štampaju informacije o privatnom ključu kao i adresi, i samo pomoću njih je moguće pristupiti sredstvima na blokčejnu, što znači da te informacije ne sme da vidi niko osim vlasnika novčanika.

PORTFOLIO

Portfolio je grupa investicija jedne osobe, kompanije ili organizacije. Portfolio obično sadrži različite vidove investicija kao što su kriptovalute, akcije, nekretnine, itd.

PROOF OF STAKE (POS)

Proof of Stake algoritam je koncept u kom se validiranje blokova prepušta osobama koje imaju veći udeo u kriptovaluti. Ukoliko validator proba da zloupotrebi svoju poziciju može izgubiti svoj ulog (stake).

PROOF OF WORK (POW)

Proof of Work algoritam služi da obezbedi sigurnost blokčejna tako što od rudara zahteva da ulože trud (procesorsku moć) za verifikovanje blokova i transakcija. Za verifikovanje rudari dobijaju (deo) naknade od transakcija koje plaćaju korisnici u tom bloku kao i nagradu za svaki zatvoren i verifikovan blok.

R

RUDAR

Rudar u kontekstu kriptovaluta je osoba koja pruža procesorsku snagu radi obezbeđivanja sigurnosti neke blokčejn mreže. Kroz pružanje sigurnosti, rudari zapravo potvrđuju blokove sa transakcijama i za to dobijaju određenu kompenzaciju koja zavisi od toga koja se kriptovaluta rudari.

S

SATOŠI (JEDINICA BTC-A)

Satoši je najmanja jedinica bitcoina. Jedan satoši je 0.00000001 BTC.

SPALJIVANJE TOKENA

Spaljivanje tokena se dešava slanjem određenog broja tokena na adresu čiji privatni ključ nije nikome poznat. Ovi tokeni se više nikad ne mogu upotrebiti i trajno su izgubljeni, kao da su uništeni. Ovim procesom smanjuje se broj tokena u cirkulaciji.

STABLECOIN

Stablecoin je koin čija cena ne fluktuirá, tj. za razliku od spekulativnih kriptovaluta stablecoin služi za čuvanje vrednosti. Najpopularniji su stablecoin-i koji su vezani za vrednost dolara.

SWIFT

SWIFT je skraćeno od Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication. Ovo je bankarski sistem koji omogućáva internacionalne transakcije.

SHILL

Shill-ovanje je entuzijastično i višestruko objavljivanje o nekoj kriptovaluti ili projektu. Ovo se može smatrati vrstom marketinga, a osoba koja postuje se naziva shiller-om.

T

TIKER

Tiker je jedinstvena oznaka neke kriptovalute pomoću koje se ona može lakše identifikovati na menjačnicama i ostalim servisima. Tiker za Bitkoin je BTC, a za Ethereum ETH.

TOKEN

Tokeni u kontekstu kriptovaluta su jedinice sa specijalnom primenom koje nemaju sopstveni blokčejn već postoje na blokčejnu nekog koina. Razlika između koina i tokena je u tome što koini imaju svoj blokčejn i osnovna su valuta na njemu dok tokeni ne poseduju svopstveni blokčejn već postoje na nekom blokčejnu.

TREZOR

Trezor je kompanija koja proizvodi hardverske novčanike koji su poznati po svom kvalitetu i bezbednosti.

TRŽIŠNA KAPITALIZACIJA

Tržišna kapitalizacija predstavlja ukupnu vrednost nekog tržišta. Dobija se množenjem trenutne cene na tržištu sa ukupnim brojem neke kriptovalute u opticaju.

V

VELIČINA BLOKA (BLOCK SIZE)

Veličina bloka odnosi se na količinu informacija odnosno transakcija koje mogu da stanu u jedan blok.

W

WHITEPAPER

Whitepaper je tehnički dokument koji pojašnjava prirodu kripto-projekta. U ovom dokumentu mogu se naći informacije o načinu rudarenja, emisiji kriptovalute, grafikoni, plan razvoja i slično. Čitanje “belog papira” bi trebalo da bude jedna od stavki prilikom istraživanja određene kriptovalute za investiranje.

WHALE (KIT)

Kitom se naziva neko ko poseduje veliku količinu kriptovaluta i samim tim ima mogućnost da pravi promene na tržištu samo prodajom svojih kriptovaluta.

WITHDRAWAL FEE

Withdrawal fee je naknada koju pojedini servisi naplaćuju prilikom povlačenja sredstava sa tog servisa.

ŠITKOIN

Shitcoin je novčič za koga smatramo da nema uporabne vrednosti.

**ŽELITE DA PRODATE
KRIPTOVALUTE**

0655311663

0643857309

**POZOVITE NAS DA VAM
POMOGNEMO!**

**EDUKACIJA U VEZI SA POREZOM NA
KRIPTOVALUTE**

0655311663

0643857309